

**ЄВРОПЕЙСЬКА КОМІСІЯ
ПРОТИ РАСИЗМУ ТА НЕТЕРПИМОСТІ**

**ЗАГАЛЬНОПОЛІТИЧНА РЕКОМЕНДАЦІЯ
ЄКРН № 3:**

**БОРОТЬБА З РАСИЗМОМ І
НЕТЕРПИМІСТЮ ЩОДО РОМА/ЦИГАН**

Страсбург, 6 березень 1998

Secretariat of ECRI
Directorate General of Human Rights and Legal Affairs
Council of Europe
F - 67075 STRASBOURG Cedex
Tel.: +33 (0) 3 88 41 29 64
Fax: +33 (0) 3 88 41 39 87
E-mail: combat.racism@coe.int

Наша ВЕБ-сторінка: www.coe.int/ecri

Європейська комісія проти расизму і нетерпимості:

Згадуючи Декларацію, прийняту на Саміті глав держав і урядів держав -- членів Ради Європи у Відні 8-9 жовтня 1993 року;

Згадуючи, що План дій у боротьбі з расизмом, ксенофобією, антисемітизмом і нетерпимістю є частиною цієї Декларації і закликає Комітет міністрів створити Європейську Комісію проти расизму та нетерпимості, яка мала б повноваження давати загальнополітичні рекомендації державам-членам;

Згадуючи також Заключну декларацію і План дій, прийняті главами держав і урядів держав -- членів Ради Європи на другому Саміті, що відбувся в Страсбурзі 10-11 жовтня 1997 року;

Підкреслюючи, що в Заключній декларації підтверджується, що метою держав -- членів Ради Європи є побудова вільного, більш терпимого і справедливого європейського суспільства, і що Декларація містить заклик активізувати боротьбу з расизмом, ксенофобією, антисемітизмом і нетерпимістю;

Пам'ятаючи пропозицію призначити європейського арбітра у справах рома/циган, яка міститься в Рекомендації № 1203 (1993) Парламентської Асамблеї Ради Європи;

Беручи до уваги висновки семінару з людського виміру стосовно циган в Римі в регіоні ОБСЄ, організованого 20-23 вересня 1994 року Організацією з безпеки і співробітництва в Європі у тісній співпраці з Радою Європи, а також тривалу співпрацю двох організацій у цій ділянці;

Вітаючи призначення Генеральним Секретарем у 1994 році Координатора діяльності Ради Європи у питаннях рома/циган;

Пам'ятаючи про роботу групи фахівців у справах рома/циган (MG-S-ROM);

Згадуючи Рекомендацію № R (97) 21 Комітету міністрів державам-членам про засоби масової інформації та поширення клімату терпимості;

Згадуючи положення загальнополітичної рекомендації ЄКРН № 1, в якій ідеться про допомогу державам-членам в організації ефективної боротьби з расизмом, ксенофобією, антисемітизмом і нетерпимістю та де запропоновано конкретні й реальні заходи в деяких найважливіших сферах;

Будучи глибоко переконаними в тому, що Європа - це спільнота, яка сповідує загальні цінності, зокрема рівну гідність усіх людських істот і повагу до рівної гідності, що є наріжним каменем усіх демократичних суспільств;

Згадуючи, що завданням європейської історії є, пам'ятаючи минуле, виявляти пильність і активно протистояти проявам расизму, ксенофобії, антисемітизму та нетерпимості;

Відаючи данину пам'яті всім жертвам політики расового переслідування і знищення під час другої світової війни та пам'ятаючи, що значна кількість рома/циган передчасно загинули внаслідок такої політики;

Підкреслюючи при цьому що Рада Європи є втіленням і охоронцем основоположних цінностей, зокрема захисту і сприяння правам людини, на яких було побудовано Європу після жахів Другої світової війни;

Пам'ятаючи, що боротьба з расизмом, ксенофобією, антисемітизмом і нетерпимістю є невід'ємною частиною захисту і сприяння правам людини, що ці права є універсальними і неподільними і що всі без винятку людські істоти є рівними в правах;

Підкреслюючи, що боротьба з расизмом, ксенофобією, антисемітизмом і нетерпимістю є передусім справою захисту прав вразливих членів суспільства;

Переконані в тому, що в будь-якій акції проти расизму і дискримінації треба приділяти першочергову увагу жертві та поліпшенню її становища;

Констатуючи, що сьогодні рома/цигани в усій Європі страждають від усталених негативних стереотипів, стають жертвами расизму, який глибоко вкорінився в суспільстві, та мішенями під час жорстоких проявів расизму і нетерпимості, а їхні основні права постійно порушуються та перебувають під загрозою;

Відзначаючи також, що усталені негативні стереотипи щодо рома/циган призводять до їх дискримінації в багатьох сферах соціального та економічного життя і що така дискримінація є суттєвим фактором в процесі соціального виключення, який зачепив багатьох рома/циган;

Переконані в тому, що підтримка принципу терпимості є гарантією збереження відкритих плюралістичних суспільств, у яких можливе мирне співіснування;

рекомендує урядам держав-членів:

- підписати і ратифікувати відповідні міжнародні документи в ділянці боротьби з расизмом, ксенофобією, антисемітизмом і нетерпимістю, зокрема Рамкову конвенцію про захист національних меншин і Європейську хартію регіональних мов і мов меншин;
- забезпечити, щоб назви, які офіційно вживаються стосовно різних громад рома/циган були тими назвами, під якими кожна відповідна громада хоче бути відомою;
- пам'ятаючи про прояви расизму та нетерпимості, жертвами яких стають рома/цигани, приділяти першочергову увагу ефективному застосуванню положень Загальнополітичної рекомендації № 1, в якій вимагається вжити необхідних заходів для того, щоб національне кримінальне, цивільне й адміністративне право чітко і конкретно виступало проти расизму, ксенофобії, антисемітизму та нетерпимості;
- забезпечити, щоб дискримінацію як таку, а також дискримінаційну практику можна було подолати шляхом застосування відповідного законодавства та передбачити в цивільному законодавстві спеціальні положення щодо цього, зокрема в сферах зайнятості, освіти і забезпечення житлом;
- вважати протизаконною будь-яку дискримінацію з боку органів державної влади під час виконання ними їхніх обов'язків;
- гарантувати відповідну правову допомогу рома/циганам, які стали жертвами дискримінації і бажають скористатись законним засобом оскарження;

- вжити відповідних заходів, щоб забезпечити повне і справедливе здійснення правосуддя у справах, що стосуються порушення основних прав рома/циган;
- забезпечити, зокрема, щоб жоден злочин проти рома/циган не залишався без покарання і щоб про це знала широка громадськість;
- створити і підтримувати конкретні структури з підготовки кадрів для всіх рівнів і складових системи здійснення правосуддя, сприяючи тим самим культурному взаємопорозумінню та поінформованості щодо негативних стереотипів;
- сприяти розвиткові відповідних домовленостей задля діалогу між поліцією, місцевими властями і громадами рома/циган;
- сприяти збільшенню поінформованості працівників засобів масової інформації як аудіовізуального сектора, так і друкованої преси, щодо їхньої особливої відповідальності у справі запобігання поширенню негативних стереотипів під час виконання ними професійних обов'язків та, зокрема, уникати висвітлення інцидентів з участю осіб, які є представниками громад рома/циган, таким чином, щоб обвинувачувати при цьому громаду рома/циган у цілому;
- вжити необхідних заходів для того, щоб норми з питань одержання громадянства і права на притулок де-юре і де-факто були розроблені та застосовувались таким чином, щоб не призводити до особливої дискримінації стосовно рома/циган;
- забезпечити, щоб проблеми, пов'язані з «подорожами» всередині країни, зокрема норми щодо місця проживання і міського будівництва, вирішувались так, аби жодним чином не перешкоджали способам життя відповідних осіб;
- допомагати розвиткові міжорганізаційних домовленостей, які б сприяли активізації ролі та участі громад рома/циган у процесі прийняття рішень через національні, регіональні та місцеві консультативні механізми; в цьому контексті наголошувати на ідеї партнерства на засадах рівноправності;
- вжити конкретних заходів для організації навчання рома/циган; для цього забезпечити, щоб вони були повністю поінформовані стосовно своїх прав та здійснення цих прав, а також щодо того, як саме функціонує правова система;
- звернути особливу увагу на становище жінок рома/циган, які нерідко стають жертвами подвійної дискримінації - як жінки і як рома/цигани;
- вести непримиренну боротьбу з усіма формами шкільної сегрегації стосовно дітей рома/циган і забезпечити справжню рівність доступу до освіти;
- ввести до всіх шкільних програм інформацію стосовно історії та культури рома/циган і організувати навчальні курси для вчителів з цього предмета;

- підтримувати діяльність неурядових організацій, які є важливою складовою боротьби з расизмом і нетерпимістю стосовно рома/циган і, крім того, надають їм відповідну правову допомогу;
- заохочувати організації рома/циган брати активну участь в роботі зі зміцнення громадянського суспільства;
- нарощувати заходи зі зміцнення довіри, спрямовані на збереження і посилення відкритого і плюралістичного суспільства, а також на мирне співіснування.

